

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliae Catholicae De Sacris Arcanis Deiparæ Mariæ Et Iosephi

Cum quadruplici Indice

Cartagena, Juan de

Coloniae Agrippinae, 1613

Homilia Vndecima. In eadem verba: Magnificat anima mea Dominum:
eximia Deiparæ Mariæ gratitudo erga Deum explicatur, pariterque
docetur, relatis ex Patrum doctrina varijs de gratitudine animalium ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51414](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51414)

est. Non tamen ita se huius potestatis exercitio spoliavit, quin etiam ante mortem (exigentibus causis quibusdam) eam exercuerit, ut exterioribus operibus, eius, quæ latebat, significationem aliquam præberet. nam Luc. 8. Legionem demoniorum in porcorum multitudinem magnam ire permisit, & occidi fecit, tanquam rex, & Dominus omnium: eo enim opere placuit ut ad suæ diuinitatis ostensionem. & Lucæ 22. eadem potestate asinam, & pullum solui, & sibi affertur iussit dicens: *dicite quia Dominus his opus habet*: & Ioan. Omnes eiecit de templo vendentes oves, & boues; & nummulariorum effudit es, & mensas subuertit, quod insignis fuit potestatis, & dominij. & Marc. 2. Ficum exsiccauit. & Ioan. 8. Adulteram à pœna legis Mosaicæ liberauit, & à Magis adorari voluit, & acclamationes regias (uti diximus) admisit, & passione imminente militibus præcepit, ut discipulos suos liberos abire permitterent. Hæc omnia potestatis sunt regiar, non qualiscunque, sed absolutæ, & perfectæ, qualis erat in homine veri Dei filio. Post resurrectionem verò, ut supra dixi, plenum potestatis exercitium assumpsit.

Matth. 28. *Data est mihi omnis potestas in celo, & in terra*: quod quidem ipso opere significauit, mittens discipulos in vniuersum orbem prædicare Euangelium, & legem omnibus impertiri, nulla regum, aut principum facultate requisita, tanquam verus Dominus dominantium, & rex regum, & modò in cœlis regit, & gubernat inuisibiliter. Ut enim rex in vna Ciuitate residens cæteras regni partes regit; sic Christus residens in cœlis, quæ mundi huius sunt, gubernat per scientiam, & potentiam fortiter, & suauiter omnia attingens; illinc punit delinquentes in hoc sæculo, illinc Ecclesiam suam defendit, dirigit, & protegit. Hæc ex Cardinale Tolet. sup. c. 1. Lucæ.

S. D. N. Paulo V. gratia Dei adiuti, factuimus, cui sit honor, & gloria in sæcula sæculorum. Amen.

HOMILIA XI.

In eadem verba: *Magnificat anima mea Dominum: eximia Deipara Maria gratitudo erga Deum explicatur, pariterq; docetur, relatis ex Patrum doctrina varijs de gratitudine animalium exemplis, quantum oporteat, nos gratos esse Deo, non solum in magnis, sed in minimis, & tam in aduersis, quam in prosperis.*

PVD antiquos Patres vetustissimus hic mos inoleuit, ut cum singulare aliquod beneficium diuinitus suscepissent, continuo diuinas laudes concrepantes, varia cantica cõponerent, quibus grati animi sui significationem præberent. hic gratitudinis, ac diuinæ laudis spiritus Mariam Moylis sororem impulerat, ut parta de Agyptiis victoria, & populo Israelitico in deserti securitatem educto, simul cum Hebræis mulieribus tyrpanū acciperet, & illud canticum vsurparet: *Cantemus Domino: gloriosè enim magnificatus est, equum, & ascensorem eius deiecit in mare.* In quo sanè sacratissimæ Virginis typum gessit, non modò quia Mariæ nomine erat insignita, sed quia idem ferè argumentum vtriusque fuit; nisi quod soror Moylis typicam, beata Virgo veram, perfectam, & cõlummatam de spiritali Pharaone, & exercitu eius per Christum victoriam, nostri generis reparatione, superborum deiectionem, & humilium exaltationem cecinerit. Eiusdem generis ferè & argumenti est id, quod disara Chananzorum duce occiso, Debora, & Barac cecinerunt, his verbis: *Quis spontè obtulisset de Iud, Israel*

Israel animas vestras ad periculum, benedicite Domino. Idem & quod Iudith obrucato Holoferne principe Regis Assyriorum decantauit, dicens: *Incipite Domino in tympanis, cantate Domino in cymbalis, modulamini illi psalmum nouum, exaltate, & inuocate nomen eius.* Quid memorem Annam Samuelem, quæ cum iam à probro sterilitatis ad honorem matrisfamilias processisset, tantam animi sui gratitudinem cantico suo declarauit, ut limum aliquod beneficium accepisse videretur? Mitto Tobie canticum, vbi pro accepta cæcitatibus curatione, Ezechie verò regis pro vite prorogatione, Salomonis in gratiam sponsæ suæ filie regis Pharaonis, & in typum spiritualis desponsationis Ecclesiæ cum Christo; Trium puerorum in fornace, in gratiarum actionem, quod illos Deus saluos, & incolumes ab igne reddidisset: Ionæ, ad flectendam Dei misericordiam, vt à cete emergeret, Habacuc verò, vt aliquando populus Israeliticus à Babylonica captiuitate liber in patriam regrederetur. Istud quidem, quod sacratissima Virgo cecinit omnium ferè argumenta complectitur (si modo res, quæ tunc in figuris illis contingebant, ad veritatem perducere commostremus.) Cecinerunt quidem pueri inter medias fornacis flammæ, quia ignis non tetigit illos, cecinit Maria, quia inter medias originalis peccati flammæ non solum voracissimus hic ignis non tetigit, sed neq; fomitis peccati scintilla eam inuasit. cantauit Maria soror Moysi, quod populum Israeliticum à Pharaonis imperio liberauerat, cecinit Maria, quod æternus Pater iam filium suum misisset, vt à tyrannica diaboli seruitute genus humanum liberaret. cecinit Ezechias propter beneficiū augmenti quindecim vitæ annorum, cecinit Maria, quia Christus venerat, vt peccatores vitam habeant, & abundantius habeant, vt ipsemet dixit. cecinit Moyses, quia legem à Deo latam promulgabat, cecinit Maria, quia legislatores ipsam vtero suo gerebat, qui nouam legis gratie

normam promulgaturus erat: cecinit Anna, quia Samuelem Prophetam generauerat, cecinit potiori iure Maria gratulabunda, quia Prophetas illuminantem, & caput ipsum Prophetarum conceperat. cecinit Deborah propter beneficium liberationis populi Israelitici, cecinit Maria propter beneficium redemptionis generi humano collatum. cecinit Habacuc Christum à longe venturum, cecinit Maria præsentem Christi aduentum. cecinit Simeon, quia semel, & ad breue tempus infantem Iesum vlnis suis accepit, cecinit Maria, quia iam Christum per tres menses in ventre gestabat, per sex alios eundem gestatura. cecinit tandem Zacharias, quia cum mutus esset, verbum oris ei restitutum erat, cecinit Maria, quia Verbum Patris ei datum fuerat, vt intra viscera sua carne illum indueret. Propter hæc ergo tam sibi, quàm humano generi collata beneficia grati animi significationem Deipara præbens, debitas gratias Deo referens, in illa verba prorupit: *Magnificat anima mea Dominum.*

Hoc Mariano exemplo vellem omnes fideles accendi, Primo, vt sicut Maria laudata, & commendata ab Elisabeth ad diuinas laudes se conuertit, ita & nos ab alijs laudati idem faciamus, in largitionem omnium bonorum Deum, quidquid est in nobis laude, & commendatione dignum, referentes. Nam si in nobis sistamus, bonaq; virtutum officia nobis ascribamus, de ipsiq; superbe effera mur, fures sumus, & latrones, vsurpantes omnino quod Dei est. formidandumque est nobis exemplum Herodis Regis, qui cum pro tribunali ad populum concionaretur, illeq; acclamaret, *Dei voces, non hominis: confestim percussit eum Angelus Domini, eo quod non dedisset honorem Deo, & consumptus à vermibus exspirauit.* Vt ergo per ingrati animi vitium dona Dei amittuntur, ita ex eo quod grato animo in Deū donatorem referuntur, conseruatur, & perficiuntur. nam ad locum, vnde exiit *Eccl. 1. flumina, illuc & reuertuntur, vt iterū fluant.*

Secundo oportet, vt à Virgine discamus sollicitos esse in gratiarum actione, vt, & Apostolus monuit, cum dixit: *Orationi instantes, vigilantes in ea, in gratiarum actione, quibus verbis non obscure mihi indicasse videtur magnam huius exercitij vtilitatem, cum, tametsi in oratione varij actus exercentur, et fidei, spei, charitatis, humilitatis, & similibus, solius actionis gratiarum meminerit: existimo (ni fallor) id consultò fecisse Apostolum, quia probè agnoscebat ingratitude vitium inexorabilem reddere Deum, vt orantis precibus non annuat. Vt enim tam eleganter, quam verè dixit D. Bernardus:*

D. Bern. ser. Ingratitudo inimica est animæ, exiuitio meritum, virtutum dispersa, beneficiorum perditio; ingratiudo ventus vrens, siccans sibi fontem pietatis, rorem misericordie, fluentia gratie; propter hoc denique sponsa mox, vt gratiam de laeu sensit, gratias egit, non expectans plenitudinem, quæ in dextera est. Idem etiam ser. in Epiph. alia his non dissimilia scripsit, dum ait. Gratiarum cessat discussus, vbi recursus non fuerit, nec modo nihil augetur ingrato, sed, & quod accipit, vertitur ei in perniciem; fidelis autem in modico, censetur dignus munere ampliori. & alibi idem D.

Bern. quærens causam, ob quam Deus denegat bona spiritualia, quæ frequentè ab eo postulamus, cum alioquin ipse dixerit: Petite, & accipietis: pulsate, & aperietur vobis, non aliam assignat, nisi ingratiudinem nostram, quæ Deum inexorabilem reddit: verba illius hæc sunt. Sed iam amind mouet fratres mei, quid sibi velis, quod minus erga nos liberalis nunc diuinæ elementia videatur, vt quibus tanta contulit non rogantibus, non desiderantibus, immo & forsasse recusantibus: nunc orantibus, obsecrantibus, postulantibus, sepius, immo continud, videatur multa minora negare? quid enim parauimus charissimi. Abbreuiata est manus Domini, an forte thesauri gratie defecerunt? Quid inquam putamus, verum voluntas mutata sit, an immutata facultas? Neutrum sane de eo estimare licet, neutrum fas est credere de omnipotenti, & immutabili.

li maiestate. Quid sibi vult ergo, quod incessanter orantes, obsecrantes, postulantes non exaudit, quibus tantam, & tam gratuitam misericordiam prerogauit: respondet paulò inferius S. Bernar. in hæc verba: Hæc, hæc, non inuenitur, qui redeat, & agat gratias Deo, nisi hic alienigena. Nonne decem mandati sunt? & nouem vbi sunt? Meministi Luc. 17. credo verba Saluatoris hæc esse, nouem illorū ingratiudinem arguentis. Bene siquidem orasse, obsecrasse, postulasse leguntur, qui leuauerunt vocem dicentes, Iesu, fili Dauid, miserere nobis: sed desuit eis quarta, quam adiecit Apostolus, gratiarum actio, quando nec dixerunt, nec egerunt gratias Deo. Multos quoque videmus vsquo hodie satis importune petentes, quod sibi deesse cognouerunt: sed paucos admodum nouimus, qui dignas super acceptis beneficijs gratias agere videantur. Nec reprehensibile, quod instantè petimus, sed plene petiti negare esse sum, quod inuenitur ingrati. Et forte hoc etiam clementia esse videtur, ingratis negare, quod postulanti: ne contingat nobis, vt tantò gratius de ingratiudine iudicemur, quanto magis accumulati beneficijs ingrati probabimur exstitisse. Sanè ingratiudo nostra adeò excreuit, vt & ipsa bruta animantia omnis rationis expectantia, apertissime illam damnent, cum nobis ingratiudinis morbo laborantibus erga illos, qui varijs beneficijs non cumularunt, illa suis benefactoribus gratissima se exhibeant. vt enim refert Fulgofius, Titi Sabini canis dominum in carcere nunquam deseruit, eoq; postea ad gratias scalas Gemonias deducto, in gementium morem latrando semper domino aliiit: & mirantibus hominibus, panem, qui oblatas erat, non manducans ori Domini admouebat: qui postquam in Tyberim proiectus fuit, in annem secutus dominum, vt poterat, ex aqua caput eius lenabat, quem viuere adhuc arbitrabatur, quibus enim potuit modis, gratias refectere enixus est, quod ab eo enutritus esset. D. Ambros. rem mirabilem refert de gratitudine cuiusdã canis, quam etiam paucis perstringere potuissim, verba tamè D. Ambros.

Rom. 12.

D. Bern. ser. 31, in Cant.

Bern. ser. 3, in Epiph. Dom.

D. Bern. ser. cont. peccatum vitium ingratiudinis. Rom. 10.

Ambrosij ita omnibus pergrata erunt, vt non molestè ferant illa referre; sic enim ait: *Quis tam tenax potest esse beneficij, & memor gratie (scilicet vt canis?) quandoquidem pro domino etiam in latrones insilire noverunt, & extraneorum accessus prohibere nocturnos, & mori pro domino, & commorari cum domino sint parati: sepe etiam necis illatae evidentia canes ad redarguendum reos iudicia prodiderunt, vt multo eorum testimonio plerumq; sit creditum. Antiochie ferunt, in remotiori parte Urbis crepusculo necatum virum, qui canem sibi adiunctum haberet. Miles quidam, prae dandi studio, minister caedis existerat, testis idem tenebroso adhuc diei exordio in alius partes concesserat. Tacebat inhumatum cadaver, frequens spectantium vulgus adstabat, canis questu lacrymabili Domini destabat acumam. Forte is, qui necem intulerat (vt se habet versuta humani ingenij) quo cōversandi in medio auctoritate praesumpta fide ascisceret innocentia, ad illam circumspiciens populi accessit coronam, & velut miserans appropinquavit ad suum. Tunc canis sequestrato paulisper questu doloris arma visionis assumpsit, atq; apprehensum tenuit, & velut epiloquo quodam miserabili carmen immurmurans, universos conuertit in lacrymas. Fidemque probatione detulit, quod solum tenuit ex plurimis, nec dimisit. Denique perturbatus ille, quod tam manifestum rei indicem, neque odij, neque inimicitiarum, neque invidie, aut iniuriae alicuius poterat obiectione vacare, crimen diutius nequivit resistere. Itaq; quod erat difficilissimum, visionem persecutus est, quia defensionem prestare non potuit. Quid nos dignum nostro referimus creatori, cuius cibo vescimur, & dissimulamus iniurias: Accedunt adhuc, quae de aliis canibus eruditi Polyanthearum Auctores referunt, nam de Liuij canem commemorant, quod postquam dominum suum mortuum conspexisset, ab omni cibo profusus se abstinuit, vt domino suo non superuiveteret.*

Testor etiam ego, me in Hispania in ciuitate A bulensi canem quendam agnovisse, qui plus quam per integrum annū

ab agro quodam non recessit, in quo dominus eius propter quoddam homicidium suspensio interierat, cum tamen agnita huius canis fidelitate à quibusdam religiosis in monasterium duceretur, singulis diebus locum illum, vbi suspensus fuerat dominus, visitabat; vnde propter hanc fidelitatem hoc illi nomen impostum erat *leal*, quod hispano sermone tantum valet, quantum latino *fidelis*. Atque hinc est, quod D. Ambrosius miram canum gratitudinem perpendens, illam ante oculos in haec verba nobis proponit, vt nos gratos reddat. *Ad immemores beneficij, & desides, atque ignavos clamat Scriptura: Canes muti nescientes latrare, discite ergo in ore tuo verbum tenere, ne quasi mutus canis commissam tibi fidei custodiam quodam praenarrationis silentio deseruisse videaris. Talis canis viator, & comes Angeli est, quem Raphael non otiose sibi, & Tobiae filio adiungendum putavit, quando perrexit, vt Asmodeum fugaret, & firmaret copulam coniugalem. Memor enim affectus gratia pellitur daemon, stabilitur coniugium. Muta itaque specie bestiae sanctus Raphael Angelus Tobiae iuuenis, quem tuendum receperat, ad relationem gratiae erudiebatur affectum. Quis enim non erubescat, gratiam bene de se merentibus non referre, cum videat etiam bestias refugere crimen ingrati? sed iam quod de gratitudine aliorum animalium varij Auctores commemorant, subiiciamus. Berecorius Berecor. venatorem, quod Elkphas, cum in foueam cado, & grat. beneuolo animo illum sequitur, & omni ferocitate deposita propter susceptum beneficium edomatur, narrat etiam Fulgos. & refert Polyanthea, quod quum Polyan. vbi Pyrrhus urbem Argos irrupisset, Elephas supra. in Urbis porta magistrum, à quo regebatur, mortuum praesensit, cuius rei dolore percitus, sine discrimine amicos, hostesq; virgendo, inter hostes progressus, prius non desistit, quam magistri corpus adinuenit. Aul. Gel. quodā, Andruodam nomine, qui ad bestias lib. 5. de gra. à domino suo damnatus, à quodā leone, ijs. cui*

D. Amb. lib. 6. exam. c. 4. Isa. 36.

Tobia 6.

Berecor. venator, quod Elkphas, cum in foueam cado, & grat. beneuolo animo illum sequitur, & omni

Polyan. vbi Pyrrhus urbem Argos irrupisset, Elephas supra.

Aul. Gel. quodā, Andruodam nomine, qui ad bestias lib. 5. de gra. à domino suo damnatus, à quodā leone, ijs. cui

Hist. Ierof. id referente Bercorio ver. grat. att. & gratitudo.

cui ipse benefecerat, fuit indemnis seruatus. narrat etiam historia Ierofolymitana, quod cum ultra mare esset exercitus Christianus, inuenit miles quidam leonem, quem serpens longa sua cauda taliter alligauerat, ut non sineret illum se mouere; miles miseratione commotus erga leonem, serpentem occidens illum liberauit, cui leo in significationem gratitudinis ob tantum beneficium perpetuae militis seruituti se mancipauit, solebatque praedas, quas per nemora capiebat, ad militem deferre, adeo ut non solum ipse, sed magna pars exercitus cibo illo aleretur. sed adhuc (quod non minus mirabile est) milite illo ad patriam redeunte, mare, & nauem intrante, ac leonem dimittere volente, leo mare ingressus dominum suum usque ad mortem sequutus est. Historiographi item in vita S.

Historiogr. in vita S. Hier. & habetur in Polyanihea ver. gratitudo.

Ruffin. in vita S. Macharij. Fulg. li. 5. c. de gratiis. & refert Polyanihea ver. gratitudo.

Ibid.

Bercor. ver. bo. gratitudo.

Hieronymi referunt de quodam leone, quem ipse pede infirmantem curauerat. ad onera ferenda obedientem semper sibi existisse: idem etiam cum Ruffino de leaena S. Macharij referunt adeo se illi gratam exhibuisse, propterea quod catulos eius liberasset, ut pecudum ac ferarum pelles, ut inde indumenta conficeret, ad Macharium deferret. quid plura? Fulgof. Contaretrus Galata, cum Regem in praetorio occidisset, conscendit. quo facto visus est equus sentire tergo suo domini hostem insidere, unde dentibus apprehenso fræno, ita ut nulla iam ratione habentis regi posset, ad altissimum saxum celeri cursu contendit, atque ab eo se, insidentemque simul hostem praecipitauit, propria inuicem domini necem ultus. De Aquila deinde idem auctor refert, quod cum virgo quaedam illam educaisset, in huius beneficii gratitudinem, aues, quas aucupabatur, ei ferebat, posteaque in eodem rogo, cum virgine mortua combusta est. Rursus, de Tigride lego apud Bercorium, quod cum in profundam foueam cecidisset, & quidam miles casu transiens, ipsam inde extraxisset, continuo libera-

to rem suum sequebatur, & cauda blandiendo, qua ratione poterat, gratias referebat. quid de quadam Aspide dicam, de qua (ut ex Fulgof. tradit Polyanihea) cum in Aegypto in pauperis domo enutrita peperisset, & vnus filiorum morfu interceptum hospitis filium vidisset, serpens hic filios suos omnes occidit, nec deinceps ultra in ea domo commorari voluit, quasi praecauens, ne simile damnum postea hospiti inferret. In vniuersum tandem de omnibus auiibus, quamgratas suo creatori se exhibeant suauitate suae melodiae, his verbis eleganter descripsit D.

Ambros. Nonne videmus minutissimas aues, dum illucescentem diem aurora producit, in quibusdam nidorum cubiculis varia dulcedine personare, & id studiose agere, prius quam procedant, ut creatorem suum, quia loquela non possunt suauitate demulcerant? & quem admodum vnaquaeque earum, quoniam confessione nequit, modulis prodat obsequium, ita, ut videatur sibi deuotius gratias agere, quam dulcius personant; hoc etiam peracto diei cursu similiter facit. Quid ergo sibi vult ista certis temporibus disposita cantilena, & ingui intentio, nisi gratiarum quadam sit immoderata confessio? Aues ergo propter viles escas gratias agunt, tu pretiosissimis epulis pasceris, & ingratus es? Quis igitur non erubescat sensus hominum, habens sine psalmodum celebritate diem claudere, cum ipsa aues ad gratificandum psalterij suauitate persulcent, & eius gloriam non versusum dulcedine personare, cuius laudes volucres modulata cantilena pronunciant? Imitare ergo frater, minutissimas aues, mane, & vespere, Creatori gratias referendo. Et si es deuotior, imitare lusciniam, cui, quoniam ad dicendum laudes dies sola non sufficit, nocturna spatia perungit cantilena decurrit. Et tu igitur laudibus tuis diem vincens, operi tuo adde nocturna curricula, & insonnem suscepti laboris industriam Psalterij serie consolare. haec tenus D. Ambros. Verum ego non solum volucres caeli, & animantia terrae, sed, & insensibilia, immo, & inanimata gratitudinis tributum creatori suo incessanter referunt

referte obseruau: Terra enim coelestis pluuiæ aqua irrigata sursum mittit suauissimam florum fragrantiam, & cultori suo plus frumenti refert, quam ab eo accepit. vnde Seneca de benef. dixit: *Hominis gratos similes esse secunda terre, que cultori suo vberiores fructus, hoc est, plura grana reddit, quam accepit.* Flumina, quæ à mari progrediuntur, ad ipsum gratanter reuertuntur, & quasi cum vlura, & lucro, quod acceperunt, reddunt; nam amarum, & salis aquam ab eo mutant, dulcem verò, ac suauem ei restitunt. Copiosa Dei beneficia quid quæso sunt, nisi flumina quædam, quæ ex immenso illo mari Oceano diuinæ libertatis, & munificentie proficiuntur? quæ proinde oportet, vt per gratiarum actionem, omnia nobis in Deum referentibus, ad ipsum reuertantur, vt his verbis eleganter dixit, D. Bern. super Cant. *Origo fontium, & fluuiorum mare est, virtutum, & scientiarum Dominus Iesus.* Quis enim Dominus virtutum, nisi ipse Rex gloriæ? sed, & iuxta *Anne canticum*, idē ipse Deus scientiarum Dominus est, continens in carnis, cordis industria, voluntatis rectitudo ex illo fonte manant. Non solum autem, sed & si quis caller ingenio, si quis nitet eloquio, si quis moribus placet, inde est. *Thesauri etiā sapientie & scientie ibi oēs absconditi sunt.* Quædā casta cōsilia, iusta iudicia, sancta desideria, nōne rinuli fontis illius sunt? Quod si capta aquarum secretis, subterraneis que recursibus incessanter a quora petunt, vt inde resus ad visum, vsuque nostros ingi, & infatigabili erumpant obsequio, cur nō etiam spirituales riuus, vt arua mentium rigare non desinant, proprio fontis, sine fraude, & sine intermissione reddantur? ad locum vnde exeunt, reuertantur flumina gratiarum, vt iterum fluant. consonant his, quæ acutè dixit Plutarchus: *Sicut mensarij non grauati reddunt deposita pignora, vt quæ in hoc ipsum acceperint, vt restituant, sic nos, quod à diis accepimus. Ad hæc quid est, quod Dauid dicit: Celi enarrant gloriam Dei: nisi quod pro beneficio pulchritudinis, & soliditatis sibi collatæ, clamoso quodam silentio diuinam liberalitatem commen-*

dant? Sol deinde regulari suo motu ab Orienti ad Occidentem plagam incessanter girans, creatorem suum absque vlla interpolatione laudat. Vnde est, quod, cum ad præceptum Gedeonis olim illo dicente: *Sol contra Gabonem ne mouearis.* Ios. 10. Sol à motu suo, & consequenter, à diuina laude, quam per regularem suum motum creatori suo exhibebat, cessarit continuò. Iosue, quia videbatur sibi cœlo motum prohibens, quasi os eius ad diuinas laudes promendas soli obturasse, ipse absque vlla mora, os suum aperuit ad illas prosequendas, & vice illius concinendas, vt aduertit paraphrastes Chaldaeus, qui super citata verba: *Sol contra Gabonem ne mouearis: inquit: Laudabat Iosue coram Domino Iehoua, & ait: Sol contra Gabonem ne mouearis.* ac tandem orbis terrarum, de quo Salomon dixit: *Et hoc quod continet omnia, scientiam habet vocis: pro beneficio suæ creationis, continuò laudat suum creatorem, dum omnibus nobis vberem illum laudandi materiam abundè suggerit.* hinc Trimegistus (sic nūcupatus, quasi ter Maximus, diceretur, quia, & summus sacerdos, & sapientissimus Philosophus, & Rex potentissimus esset) in libro Pimandri dixit: *Tota mundi conspiratio, & rerum pulcherrimus ordo contemplandi Deum materiam suggerit: est enim natura veluti liber vnus diuinitate plenus. his per similia sunt verba magni Basilij dicentis: Mundus hic vniversus, velut liber quidam inscriptus est, Dei gloriam denuncians occultam, & inuisibilem Dei maiestatem per se ipsum annuncians tibi, qui mentem habes ad intelligentiam veritatis.*

His ab animantibus, & à rebus inanimatis petitis exemplis vellem vos omnes non solum excitari, sed & inflammari ad gratitudinem erga Deum præstandam; vt tamen perfecta illa sit, & omnibus numeris absoluta oportet duo apprimè obseruare: Primum, vt non solum pro magnis, sed pro minimis beneficiis, assuescat animus Deo gratias reddere, vt his verbis eleganter dixit Diuus Bernardus:

Gggg Diii

Seneca li. de benef.

D. Bern. ser. in Cant.

Ios. 10.

Trimeg.

Plutarch. in mor.

Psal. 18.

Paraph. Chæ. super Ios. 10.

Sap. 12.

Trimeg. h. Pima. Dia.

Basil. ho. 11 Examer.

Diligenter considera, quae tibi opponuntur, ut nulla videlicet Dei dona, debita gratiarum actione fruantur, non grandia, non mediocria, non pusilla: denique conemur colligere fragmenta, ne pereant, id est, nec minima beneficia obliuisci haec Bernardus, quae mihi sanè didicisse videtur ex verbis illis Christi Domini: *Euge serue bone, quia in paucis fuisi fidelis, supra multa te constituam.* Immo D. Augustinus non solum gratias agebat pro magnis, & paruis beneficiis, sed & pro malis, quae non fecerat: sic enim Christum Dominum alloquebatur: *Gratias tuas ago, & misericordiam tuam, quia peccata mea, tamquam glaciem soluisi gratiae tuae, & quaecumque non feci mala: quid enim facere non potuit? Secundum est, ut non solum in prosperis, sed, & in aduersis gratiae Deo referantur, id enim aperte voluit D. Paulus, cum dixit: *In omnibus gratias agentes*, hoc est, tam in secundis, & felicibus, quam in molestis, & in fortunatis successibus. In cuius figuram lego fortissimum illum Ducem Aodaeque bene, sinistra, ac dextera manu euse vsum fuisse, ad expugnandos hostes; simileque huic est, quod Aristoteles Politic. commemorat, dum ait, Platonem hanc legem statuisse, ut ciues omnes ad arma exercenda indifferenter, & indiscriminatim, dextera, & sinistra vterentur. hac dexteritate praediti esse debent amici Dei, ut tam in secundis, quam prosperis rerum euentibus, gratias Deo referant: *In omnibus gratias agentes*: quod & Philomela, suauissimi cantus auis, nos facere monet, dum ita suauiter canit contenta in caliginosae noctis tenebris, ac in ipso aurorae, aut meridiei tempore.*

Sed audiamus, si placet, quae Catholicae Ecclesiae Patres in hoc eodem genere argumenti, sapienter scripsere. D. Augustinus explicans illa verba: *Benedicam Domino*, inquit: *Dicis quando benedicam Dominum? Ait tibi aliquis, sibi benefacit, quando abundant secularia, quando multum abundat frumenti, olei, vini, auri, argenti, mancipiorum, pecorum, salumque ista mortalis incurrupta persequitur; ea, quae us-*

seuntur, crescant omnia, nihil immatura morte subtrahatur, felicitas tota abundat in domo, circumstant omnia, tunc benedicet Dominus. Non sed in omni tempore: Ergo, & tunc, & quando ista secundum tempus, & secundum flagella Domini Dei nostri turbantur, auferuntur, minus nascuntur, iam nata diabuntur, & inde sequitur penuria, egestas, labor, & tentatio. Sed tu, qui cantas tibi benedicere Dominum in omni tempore, semper laus eius in ore meo, & quando ista dat, benedic, & quando ista tollit, benedic. Quia ille dat, ille tollit, sed seipsum à benedicente se non tollit. Idem etiam Sanctus Augustinus super Psalmum 91. alia pro eius pariter, & ingenioso animo digna, versans illa verba: *Bonum est confiteri Domino, & psallere nomini tuo Altissime: ad annuntiandum mane misericordiam tuam, & veritatem tuam per noctem, & veritatem tuam per noctem in hunc modum scripsit: Cantus ore, psalle operibus. Ad quam rem? Ad annuntiandum mane misericordiam tuam, & veritatem tuam per noctem. Quid sibi vult, quia mane annuntianda est misericordia Dei, & per noctem veritas Dei? Mane dicitur, quando nobis bene est; non dicitur, quando tristitia tribulationis est. Quid ergo dixit breuiter? Quando tibi bene est, gaude Deo, quia misericordia ipsius est. Sed dices: si misericordia Dei est, quando bene mihi est, crudelitas ergo ipsius est, quando male mihi est. Non, sed quando bene est, lauda misericordiam, quando male est, lauda veritatem, quia qui peccata flagellat, non est iniquus. Iam in nocte erat Daniel, erat enim in captiuitate, quando Deum laudabat, in lacu erat, & per noctem confitebatur veritatem Dei: dicebat enim Peccauimus, inique egimus, iniquitatem fecimus: Tibi Domine gloria, nobis confusio. Cum misericordiam annuncias mane, & veritatem per noctem, semper laudas Deum, semper confiteris Deo, & psallis nomini eius. In decachordo psalterio, cum canico in cithara, hoc est, verbo, & opere. Cum canico in verbo, in cithara, in opere. Hanc eandem doctrinam, docuit D. Ambrosius nos Diuus Ambrosius. nam exponens verba illa: *Memor fui nocte nominis tui*, ait in hac verba: *Nec magnus est, si tunc Domino**

Domino gratias agas, quando in prosperis, & secundis es; sed si tunc adbareas Christo, quando te persecutio exagitat, quando aliqua precella perturbat, amisti filium in illo dolore, in illa nocte, in illa destitutione, memento Domini Dei tui, ne in tua prauariceis erras: pulsus in exilium, memento Domini Dei tui, parva inuendit charitatem Deo praesentis: alicuius diuini oppressus potentia, amisti proprias facultates, memento Domini Dei tui, ne te nox egestatis adducat à deuotionis affectu: hoc enim mandatum legis, vt in nocte magis queras, quando magis exaudiaris à Domino, & possis dicere: In tribulatione inuocaui Dominum. Actandera Diuus Bernardus explicans illa verba: De mane vsque ad vesperam finies me, sic ait: Finies me, id est, consummabû me. Non in solo mane visitationis, aut tantum in vesperationis, sed in vtroque simul erit perfectio mea. Sicut me ego, qui tantum sperabam vsque ad mane, cum Dauid dicat: Custodia matutina vsque ad noctem speret Israel in Domino. Et quoniam pusillus in spe, quasi leo sic contrivit omnia ossa mea, robur omne videlicet, de quo adhuc sub tegula gratia futurorum improvidus confidebam. Conuictus autem diabolus, qui tanquam leo regies circumis querens, quem deuoret. Tu ergo Domine hac contritione humiliatum, & probatum, de mane vsque ad vesperam finies me; quoniam factum est vesperare, & mane, dies vnus. Quamobrem ego, vt didi i. Benedicam Dominum in omni tempore. hoc est, mane, & vesperare, non sicut ille, qui ad tempus credunt, & in tempore tentationis recedunt; sed dicam cum sanctis si bona suscepimus de manu Domini, mala quare non sustineamus? Et in mane quidem, sicut pullus hirundinis, sic clamabo, vt vesperare autem, meditabor, vt columba, quatenus & cum gratia matutinum ariserit, in modum hirundinis exultans, & clamans gratias agam pro visitatione: cum vespera inuenerit, non deerit sacrificium vesperinum, cum instar columbae gemens lacrymas fundam in tribulatione. Sic enim deseruiet vtrumque tempus Deo, cum, & ad vesperum demerabi-

tur secum, & ad matutinum laetitiam. Placet vtrumque Deo, & peccator compunctus, & iustus deuotus, cui è regions displicet tam ingratus iustus, quam peccator securus. haec tenet D. Bernardus. quibus tam in secundis, quam aduersis gratos nos Deo esse debere docet. Cui sit honor, & gloria in saecula saeculorum. Amen.

HOMILIA XII.

In eadem verba. Magnificat anima mea Dominum: idem gratitudinis argumentum prosequimur. tres illius gradus ex sententia D. Thomae multiplici tam humana, quam sacra eruditione illustrantes, paucisque contra ingratitude vitium inuehinur, ac de diuini laudibus à gratiarum actionem decantandis non pauca tradimus.

T virtutè gratitudinis Deo valde charam, & nobis mirum in modum vitium ad praxim reduceri facilius valeamus, oportebit varios illius exponere gradus, vt quantum eum diuinæ gratiæ adiutorio possibile nobis fuerit per illos omnes ascendentes, Creatori, ac summo benefactori nostro grati existamus. assignat Angelicus Doctor S. Thomas hos omnes gradus in 2. 2. q. 107. dicens: habet tamen diuersos gradus secundum ordinem eorum, quæ ad gratitudinem requiruntur. In qua primum est, quod homo acceptum beneficium recognoscat. Secundum est, quod laudet, & gratias agat. Tertium est, quod retribuat pro loco, & tempore secundum suam facultatem. Ecce sanctus Thomas primum, & infimum gradum gratitudinis constituit beneficii recognitionem, hoc gratitudinis genus, tametsi infimum, tanti faciebat S. Theodorus Anchyrae Episcopus, vt in concione habita in Concilio Ephesino diceret: Solet vberior

D. Tho. 2. 2. q. 107. art. 2. in corp.

D. Theo. Anchyrae Episc. vt habetur in concilio Ephes. ca. 10. item 6.

B. Detu. ser. de Cant. Ego. die Regis. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.